

THIẾT KẾ BÀI GIẢNG CHUYÊN ĐỀ: TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM SÁNG TẠO TRONG DẠY – HỌC LỊCH SỬ
Tiết 30. LỊCH SỬ ĐỊA PHƯƠNG: THĂNG LONG THỜI LÝ

I. Mục tiêu cần đạt

1. Kiến thức: HS nắm được

- Địa thế của kinh thành Thăng Long, vài nét về quy hoạch Thăng Long thời Lý.
- Tình hình văn hóa, giáo dục, nghệ thuật... nước ta dưới thời Lý.

2. Kỹ năng:

- Sử dụng kênh hình để mô tả nét chính về địa thế và quy hoạch Thăng Long thời Lý.
- Biết phân tích, đánh giá trước một sự kiện lịch sử.
- Sử dụng công nghệ thông tin...
- Trải nghiệm sáng tạo: đóng vai, thuyết trình, dẫn chương trình, vẽ...

3. Thái độ:

- HS biết biết ơn, tự hào về Lý Công Uẩn và những đóng góp to lớn của nhà Lý đặc biệt là quyết định định đô ở Thăng Long đối với sự phát triển của Hà Nội và đất nước. Từ đó, HS có ý thức trân trọng, bảo vệ và gìn giữ di sản, di tích lịch sử văn hóa...
- Bồi đắp thêm cho HS tình yêu và niềm tự hào về Hà Nội, có ý thức góp phần xây dựng Hà Nội ngày một phát triển hơn, xứng đáng là thủ đô của cả nước.

4. Định hướng phát triển năng lực: Giao tiếp, thuyết trình, hợp tác, tìm kiếm và xử lý thông tin, giải quyết tình huống...

II. Chuẩn bị:

1. Chuẩn bị của thầy:

- Hướng dẫn HS tham quan, trải nghiệm sáng tạo tại Hoàng Thành Thăng Long, Văn Miếu
- Tranh ảnh, video, tư liệu về Thăng Long thời Lý

2. Chuẩn bị của trò: Chuẩn bị bài theo sự phân công của GV:

- Nghe giới thiệu của HDV du lịch và ghi lại các thông tin cần thiết về Hoàng Thành Thăng Long đặc biệt ở thời Lý.
- Vẽ lại các họa tiết hoa văn hoặc các di vật tiêu biểu của Thăng Long thời Lý mà mình yêu thích.
- Giới thiệu về các công trình văn hóa, lịch sử thể hiện dấu ấn của Thăng Long thời Lý.

III. Tiến trình tổ chức các hoạt động

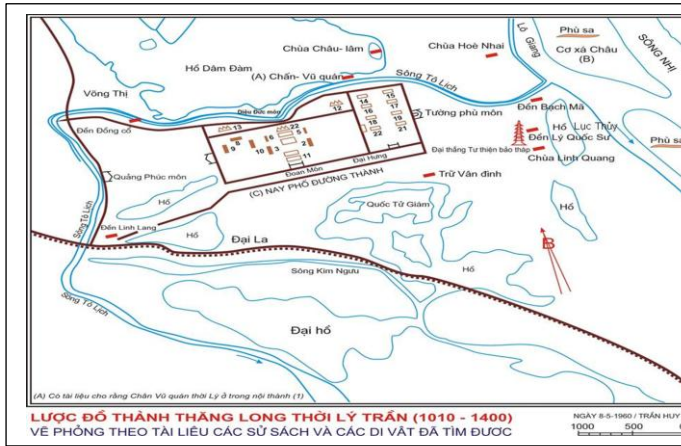
1. Ổn định tổ chức

2. Kiểm tra bài cũ (Kết hợp trong giờ dạy)

3. Bài mới:

- * **Giới thiệu bài:** GV giới thiệu một số hình ảnh về mảnh đất Thăng Long – Hà Nội, yêu cầu HS phát hiện sự kiện lịch sử gắn với địa danh.

Hoạt động của thầy	Hoạt động của trò	Nội dung cần đạt
<p>Hoạt động 1. HDHS tìm hiểu Lịch sử hình thành kinh đô Thăng Long</p> <p>- Mục tiêu:</p> <p>+ HS hiểu được lí do Lý Công Uẩn quyết định dời đô từ thành Hoa Lư về Đại La, thấy được tầm nhìn sáng suốt của Lý Công Uẩn. Từ đó giáo dục lòng yêu mến, biết ơn đối với nhân vật lịch sử.</p> <p>+ Trải nghiệm: đóng vai</p>		
<p>- GV định hướng HS xem hoạt cảnh.</p> <p>- HS diễn hoạt cảnh Lý Công Uẩn dời đô tái hiện lại không khí lịch sử của đất nước đầu thế kỉ XI.</p> <p>? Dựa vào đoạn trích trong “Chiếu dời đô” kết hợp thông tin sách giáo khoa cho biết Lý Công Uẩn quyết định dời đô vào thời gian nào? Em có đánh giá gì về địa thế của Thăng Long qua “Chiếu dời đô”?</p> <div data-bbox="286 740 940 1171" style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin: 10px 0;"> <p>Lý Công Uẩn quyết định dời đô vào năm nào? Tại sao nhà Lý lại chọn Đại La là nơi định đô?</p> <p>Thành Đại La, đô cũ của Cao Vương, ở giữa khu vực trời đất, được thế rồng cuộn hổ ngồi, chính giữa nam bắc đông tây, tiện nghi núi sông sau trước. Vùng này mặt đất rộng mà bằng phẳng, thế đất cao mà sáng sủa, dân cư không khổ thấp trũng tối tăm, muôn vật hết sức tươi tốt phồn thịnh. Xem khắp nước Việt đó là nơi thăng địa, thực là chỗ tụ hội quan yếu của bốn phương, đúng là nơi thượng đô kinh sư mãi muôn đời.</p> <p style="text-align: center;">CHIẾU DỜI ĐÔ</p> </div> <p>- GV nhận xét, chốt:</p> <p>- GV giới thiệu lược đồ Thăng Long thời Lý Trần</p> <p>? Hãy chỉ trên lược đồ và kể tên một số con sông, hồ lớn của Thăng Long lúc bấy giờ? Hệ thống sông ngòi này có vai trò như thế nào đối với sự phát triển kinh tế của Đại Việt?</p>	<p>- Nhóm hoạt cảnh diễn xuất</p> <p>- Cả lớp theo dõi</p> <p>- HS phát hiện, phân tích</p> <p>+ Năm 1010: Lý Công Uẩn quyết định dời đô về Thăng Long.</p> <p>+ Thành Đại La (Thăng Long) là vùng đồng bằng, rộng, cao thoáng, trung tâm, hội tụ non sông của đất nước... -> thuận lợi cho phát triển kinh tế</p> <p>- HS nghe, ghi bài</p> <p>- HS quan sát, phát hiện và trình bày trên lược đồ:</p>	<p><u>1. Nhà Lý định đô Thăng Long</u></p> <p>Năm 1010, Lý Công Uẩn dời đô về Đại La (Thăng Long)</p>

? Em hãy cho biết vị thế của Hà Nội ngày nay trong sự phát triển của đất nước.

- GV nhận xét, chốt:

+ Sông Nhị Hà (sông Hồng), sông Tô Lịch, Kim Ngưu
 + Hồ Dâm Đàm, Hồ Lục Thủy...
 => thuận lợi cho phát triển nông nghiệp, thuận lợi cho giao thông đường thủy và buôn bán.

- HS liên hệ thực tế:
 Ngày nay, Hà Nội là thủ đô của đất nước, trung tâm chính trị, kinh tế, văn hóa lớn nhất cả nước

=> trung tâm chính trị, kinh tế, văn hóa lớn nhất cả nước.

Hoạt động 2. HDHS tìm hiểu Kinh thành Thăng Long thời Lý

- **Mục tiêu:** HS nắm được những nét chính về quy hoạch Thăng Long thời Lý, phát hiện những dấu tích còn lại của 3 vòng thành xưa.

- GV gọi HS đọc yêu cầu bài tập (đã giao cho HS về nhà tìm hiểu) về quy hoạch Thăng Long.

- HS đọc yêu cầu bài tập

2 Kinh thành Thăng Long thời Lý

Điền những thông tin còn thiếu để mô tả về quy hoạch kinh thành Thăng Long.

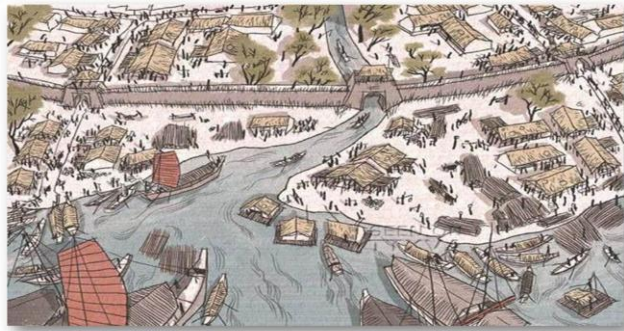
*** Khu thành:**

..... vòng

*** Khu thị:**

<p>- GV gọi 1 HS trình bày kết quả, các bạn khác nhận xét, bổ sung</p> <p>- GV nhận xét, chốt</p> <div data-bbox="264 296 965 735" data-label="Image"> <p>Điền những thông tin còn thiếu để mô tả về quy hoạch kinh thành Thăng Long.</p> <p>* Khu thành:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cấm Thành: bao quanh nơi ở của vua và hoàng gia - Hoàng Thành: bao quanh nơi vua và triều đình làm việc - Đại La Thành: bao quanh Cấm Thành và Long Thành <p>* Khu thị: Khu vực nằm giữa Long Thành và Đại La Thành; là nơi ở, sản xuất, buôn bán của nhân dân.</p> <p>→ Cấu trúc trong thành ngoài thị</p> </div> <p>? Hiện nay, các em có biết dấu tích còn lại của 3 vòng thành nằm ở đâu không?</p> <p>- Mở rộng: Dấu tích của 3 vòng thành xưa không còn nhiều: Cấm thành chỉ còn lại cổng Đoan Môn, vòng thành Đại La nay còn lại ở một số con đường như đường Bưởi, Hoàng Hoa Thám...</p>	<p>- HS trình bày, nhận xét, bổ sung</p> <p>- Bổ sung vào phiếu cá nhân</p> <p>=> cấu trúc trong thành ngoài thị</p> <p>- HS liên hệ thực tế, phát hiện</p>	<p>=> cấu trúc trong thành ngoài thị</p>
<p>Hoạt động 3: HDHS tìm hiểu về Kinh tế, quân sự, giáo dục, văn hóa Thăng Long thời Lý</p> <p>- Mục tiêu:</p> <p>+ HS liên hệ với kiến thức lịch sử dân tộc đã học để nắm được những nét chính về kinh tế, quân sự, giáo dục, văn hóa Thăng Long thời Lý</p> <p>+ HS được trải nghiệm sáng tạo, được tiếp xúc với những công trình có giá trị lịch sử, văn hóa thời Lý, giới thiệu và vẽ lại những hoa văn, họa tiết, di vật tiêu biểu của Thăng Long thời Lý. Trên cơ sở đó giáo dục lòng yêu nước, tự hào dân tộc, có ý thức giữ gìn và bảo tồn các di sản văn hóa; bồi đắp thêm cho HS tình yêu và niềm tự hào về Hà Nội, có ý thức góp phần xây dựng Hà Nội ngày một phát triển hơn, xứng đáng là thủ đô của cả nước.</p>		
<p>- GV đưa hình ảnh mô tả cảnh trao đổi, buôn bán... trên bờ sông Tô Lịch</p>		<p><u>3. Kinh tế, quân sự, giáo dục, văn hóa Thăng Long thời Lý</u></p>

Hãy quan sát hình ảnh kết hợp thông tin sách giáo khoa mô tả sự phát triển về kinh tế của Thăng Long thời Lý.

Tranh mô tả bến cảng nơi hợp lưu của sông Tô Lịch và sông Hồng

- GV nhận xét, chốt:

? Dựa vào phần lịch sử dân tộc đã học nhắc lại thời Lý đã có những cuộc chiến đấu bảo vệ Tổ quốc nào?

? Vậy Thăng Long đã đóng góp như thế nào trong cuộc kháng chiến chống Tống ở phía Bắc và dẹp yên quân Chiêm Thành ở phía Nam?

- GV nhận xét, bổ sung: Nhân dân Thăng Long đặc biệt là các anh hùng, hào kiệt, những danh nhân trên đất này như Lý Thường Kiệt, nguyên phi Ý Lan đã có đóng góp quan trọng trong công cuộc bảo vệ đất nước. Bên cạnh đó, tại trung tâm quyền lực Thăng Long nhà Lý đã đưa ra những quyết định quan trọng góp phần tạo nên thắng lợi phá Tống bình Chiêm.

- HS quan sát tranh kết hợp Sgk trả lời

- HS nghe, ghi bài

- HS ôn lại kiến thức LS dân tộc đã học:

+ Cuộc kháng chiến chống Tống

+ Dẹp yên quân Chiêm Thành

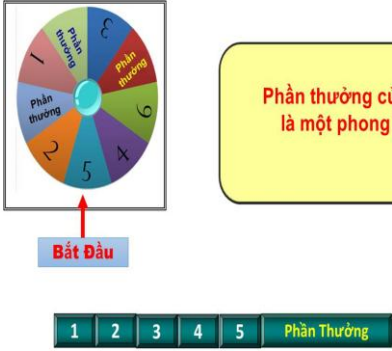
- Nghiên cứu sgk trả lời

- Lắng nghe, ghi bài

a, Kinh tế: Phát triển mạnh, trở thành đô thị, thương cảng

b, Quân sự: Góp phần phá Tống, bình Chiêm

<p>- GV cho các nhóm báo cáo kết quả trải nghiệm sáng tạo: Nhóm 1: Giới thiệu về Văn Miếu – Quốc Tử Giám ? Theo dõi phần trình bày của nhóm 1, hãy cho biết vai trò, ý nghĩa của VM- QTG đối với nền giáo dục nước nhà? - GV chốt: Không chỉ là di tích lịch sử, Văn Miếu Quốc Tử Giám còn là biểu tượng cho truyền thống hiếu học của Hà Nội cũng như của dân tộc, đánh dấu sự hình thành, phát triển của nền GD thời Lý. Nhóm 2: Báo cáo về tứ trấn Thăng Long - GV khen ngợi, nhận xét phần báo cáo của các nhóm. - GV cho HS tham quan triển lãm những hoa văn, họa tiết, di vật tiêu biểu của thời Lý được HS vẽ trên đĩa gốm trong buổi trải nghiệm thực tế tại Hoàng Thành Thăng Long. ? Sau khi tham quan, em thấy hoa văn, họa tiết nào được các bạn vẽ nhiều nhất? Vì sao? -> Hình rồng là biểu tượng của vua và triều đình, các di vật này được khai quật ở khu trung tâm hoàng thành nên họa tiết rồng được sử dụng nhiều còn họa tiết hoa sen mang đậm tư tưởng Phật giáo. - GV cho HS báo cáo một số sản phẩm: hình rồng, hoa sen, hoa cúc, tượng uyên ương... -GV nhận xét, chốt: Qua phần tìm hiểu của các nhóm cũng như những đường nét, họa văn các em vẽ lại trên đĩa ta thấy kiến trúc, điêu khắc thời Lý rất phát triển, chịu ảnh hưởng mạnh mẽ của Phật Giáo. Cung điện, lầu các, thành quách, chùa tháp được xây dựng với quy mô lớn, độc đáo. Điêu khắc tinh vi, thanh thoát, mềm mại với hình rồng, hình cánh sen, lá đề. - GV cho HS tham gia trò chơi: Vòng quay lịch sử</p>	<p>- HS phát hiện, đánh giá</p> <p>- HS tham quan triển lãm</p> <p>- HS phát hiện, nhận xét: Hình rồng, hoa sen</p> <p>- HS lên trình bày cảm nhận</p> <p>- HS nghe, ghi bài</p> <p>- MC dẫn chương trình</p> <p>- Cả lớp tham gia chơi</p>	<p>c, Giáo dục, văn hóa</p> <p>- Giáo dục: bắt đầu hình thành và phát triển.</p> <p>- Kiến trúc: Độc đáo, quy mô lớn</p> <p>- Điêu khắc: tinh vi, thanh thoát</p>
---	---	--

Phân thưởng của bạn là một phong kẹo

Tổng giám đốc UNESCO trao bằng chứng nhận Di sản văn hóa Thế giới cho Khu Trung tâm Hoàng Thành Thăng Long

Câu 1:
Khu trung tâm Hoàng Thành Thăng Long – Hà Nội được UNESCO công nhận là di sản văn hóa Thế giới vào năm nào?

A. 2009 **B. 2010** C. 2011

Câu 2:
Hiện nay, trong Khu Trung tâm Hoàng Thành Thăng Long vẫn còn một cổng của Cấm thành xưa. Đó là cổng thành nào?

A. Bắc Môn
B. Nam Môn
C. Đoan Môn

Câu 3:
Tại khu di tích 18 Hoàng Diệu tìm thấy rất nhiều hiện vật thuộc thời kì nhà Lý. Hãy cho biết hiện vật dưới đây làm bằng chất liệu gì?

A. Đất nung
B. Gỗ
C. Đá

Ngói úp nóc gắn tượng uyên ương thời Lý

Câu 4: Bạn hãy cho biết tên của hiện vật này.

Tượng đầu rồng đất nung trang trí trên mái kiến trúc cung điện thời Lý

Câu 5:
Nên làm gì khi đến các khu di sản?

A. Thực hiện nội quy của khu di sản
B. Mang các chất cháy nổ vào khu di tích
C. Bỏ rác và chất thải vào thùng đựng rác
D. Giữ trật tự trong khu vực trưng bày
E. Viết, vẽ lên hiện vật và di tích
F. Ngắt hoa, bẻ cành, dẫm lên thảm cỏ

4. Dẫn dò

- Học bài
- Suu tầm tài liệu, tranh ảnh liên quan đến Thăng Long thời Trần.